

Studie aangaande de drie-eenheid.

1) Inleiding:

Bijbelstudie alsook het begrijpen van Goddelijke openbaring is zoals het bouwen van een huis. Als het fundament verkeerd ligt, dan zal het huis die erop gebouwd wordt ofwel instorten ofwel dermate moeten aangepast en geschraagd worden dat het een onbewoonbaar onding wordt. Dat wat God over zichzelf geopenbaard heeft in de schrift is het diepste fundament dat wij niet alleen kunnen maar zelfs moeten leggen om alle andere openbaring vanuit de schrift te begrijpen.

Rom. 1:18-20 *Want toorn van God openbaart zich van de hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid van mensen, die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden, daarom dat hetgeen van God gekend kan worden in hen openbaar is, want God heeft het hun geopenbaard. **Want hetgeen van Hem niet gezien kan worden, zijn eeuwige kracht en goddelijkheid, wordt sedert de schepping der wereld uit zijn werken met het verstand doorzien, zodat zij geen verontschuldiging hebben.***

I Cor. 3: 10-13 *Naar de genade Gods, die mij gegeven is, heb ik als een kundig bouwmeester het fundament gelegd, waarop een ander voortbouwt. Maar ieder zie wel toe, hoe hij daarop bouwt. Want een **ander fundament, dan dat er ligt, namelijk Jezus Christus**, kan niemand leggen. Is er iemand, die op dit fundament bouwt met goud, zilver, kostbaar gesteente, hout, hooi, of stro, ieders werk zal aan het licht komen. Want de dag zal het doen blijken, omdat hij met vuur verschijnt, en hoedanig ieders werk is, dat zal het vuur uitmaken.*

Lucas 6:48-49 *Hij is gelijk aan iemand, die bij het bouwen van een huis diep gegraven en het fundament op de rots gelegd heeft. Toen een watervloed kwam en de stroom tegen dat huis aansloeg, kon hij het niet aan het wankelen brengen, omdat het goed gebouwd was. Doch wie hoort en het niet doet, is gelijk aan iemand, die een huis op de grond bouwt zonder fundament. Toen de stroom daar tegenaan sloeg, stortte het terstond in en het huis werd een grote bouwval.*

Ezechiël 13:14 *Ik zal de muur die gij met kalk bepleisterd hebt, neerhalen en ter aarde werpen, en zijn Fundament zal worden blootgelegd; de stad zal vallen en gij zult daarin omkomen. En gij zult weten, dat Ik de Here ben.*

Habakuk 3:13 *Gij trekt uit tot redding van uw volk, tot redding van uw gezalfde. Gij verbrijzelt het bovenste van des goddelozen huis en ontbloot het fundament tot de laatste steen.*

Het leggen van een goed fundament is dus zeer belangrijk. De Here zelf zal alle onbijbelse fundamente niet alleen blootleggen, maar ook verbrijzelen. Hoe ons huis gebouwd is op het fundament zal uitgemaakt worden op de Dag des Heren door het vuur.

2) Het dogma van de Drie-eenheid.

Net zoals over zoveel verschillende onderwerpen denkt iedereen dat hij of zij weet waarover het gaat totdat je de persoon in kwestie werkelijk vraagt waarom zij deze visie hebben en meer nog, wat de consequenties zijn van het volgen of leren van een bepaald denkbeeld.? Op de vraag wat de Bijbel leert over de drie-eenheid kunnen we kort en duidelijk antwoorden: niets. Het is dus belangrijk om vast te stellen dat drie-eenheid, als woord of uitdrukking, nergens in de schrift gebruikt wordt noch dat dit begrip op een analoge manier, zoals verwoord in het dogma, voorkomt in de schrift.

Soms gebeurt het dat een woord of begrip inderdaad niet voorkomt in de schrift maar dat dit semantisch zonder problemen toch kan gebruikt worden. Zo komt het woord millennium ook niet voor in de schrift; maar er wordt met dit woord verwezen naar het duizendjarig rijk zoals vermeld in het boek Openbaring. Op zich is dit geen probleem daar millennium en duizend synoniemen zijn, m.a.w. er is geen of nauwelijks verwarring mogelijk.

Een ander, maar dan negatief voorbeeld, is het verwarrende gebruik door sommige kerkgemeenschappen van de woorden sabbat en zondag. Beide woorden worden door elkaar gebruikt terwijl ook dit nergens met de bijbel kan gestaafd worden. Daardoor ontstaat het foutieve beeld dat de sabbatsrust van de zevende dag, zoals geformuleerd in de bijbel, nu op de zondag, de eerste dag van de week, van toepassing is.

Een analoog probleem doet zich ook voor met het dogma van de drie-eenheid. Ondanks het feit dat de bijbel duidelijk drie Goddelijke personen, één in natuur, werken en streven, kent die samen de Godheid zijn, toch worden deze personen nooit in de bijbel gedefinieerd als zijnde één God, Vader, Zoon en Heilige Geest. Dit dogmatische begrip van de drie-eenheid is de bijbel onbekend. Omdat dit niet voorkomt in de bijbel, was een volledig nieuwe definitie nodig voor dit dogma, los van de schrift. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het dogmatische begrip van drie-eenheid geen bijbels fundament heeft, dat het een twistpunt geworden is, niet alleen doorheen de vele eeuwen Christelijke geschiedenis, maar ook nog op vandaag.

*Van Michael Servet af (1553 te Genève verbrand) tot op de huidige dag is het dogma der drieëenheid heftig bestreden. Het is tot stand gekomen na een christologische strijd van eeuwen, en het kan zich ook alleen in strijd handhaven. De Socinianen, ook de Arminianen, later het Engelse Deïsme, het Rationalisme, hebben dit leerstuk bestreden. De Unitariërs ontleen zelfs hun naam aan de strijd tegen de drieëenheid Gods. Men brengt tegen het dogma der triniteit in, dat het een stuk laat-antieke filosofie zou zijn. **Stellig is het een feit, dat de theologie haar begrippen ontleende aan de filosofie van die tijd** (wezen, natuur, persoon of hypostase, enz.). Maar de problemen die het dogma der triniteit in het oog heeft, zijn niet door de filosofie, maar door het geschieden der openbaring Gods gesteld. De begrippen waarmede men deze problemen aanvatte, ontleende men aan de heersende filosofie. Zo gaat het altijd, ook thans.*

Winkler Prins; 6de druk 1955 Elsevier, p 474

Dat het drie-eenheid begrip een dogma is geformuleerd en aanvaard doorheen de tijd na verschillende concilies, daar laat de Katholieke kerk geen twijfel over bestaan. Hieronder staat het dogma zoals kan gelezen worden in de meest recente catechismus van de Katholieke kerk. In de tekst staan de verwijzingen naar de respectieve concilies waar dit geformuleerd werd.

Het dogma van de heilige Drieëenheid

De Drieëenheid is één. Wij belijden geen drie goden, maar één God in drie personen: “de Drieëenheid

die één in wezen is”.⁽¹⁾ De goddelijke personen verdelen het ene goddelijke wezen niet onder elkaar, maar elk van hen is geheel God: ‘De Vader is hetzelfde wat de Zoon is, de Zoon hetzelfde wat de Vader is, de Vader en de Zoon zijn hetzelfde wat de heilige Geest is, d.w.z. één God van nature’.⁽²⁾ “Elk van de drie personen is deze werkelijkheid, d.w.z. goddelijke substantie, essentie of natuur”.⁽³⁾

De goddelijke personen zijn onderling werkelijk verschillend. “God is één, maar niet op de wijze van een eenling”.⁽⁴⁾ “Vader”, “Zoon”, “heilige Geest” zijn niet eenvoudigweg namen die modaliteiten van het goddelijke zijn aangeven, want zij zijn onderling werkelijk verschillend: “Wie de Zoon is, is de Vader niet, noch is wie de Vader is, de Zoon, noch is de heilige Geest wie de Vader of de Zoon is”.⁽⁵⁾ Zij verschillen onderling door hun oorsprongsrelatie: “Het is de Vader die voortbrengt, de Zoon die voortgebracht wordt, en de heilige Geest die voortkomt”.⁽⁶⁾ De goddelijke eenheid is drie-enig.

(1) Tweede Concilie van Konstantinopel in 553: DS 421, vert. uit Gr.

(2) Elfde Concilie van Toledo in 675: DS 530, vert. uit Lat.

(3) Vierde Concilie van Lateranen in 1215: DS 804, vert. uit Lat.

(4) Fides Damasi: DS 71.

(5) Elfde Concilie van Toledo in 675: DS 530, vert. uit Lat.

(6) Vierde Concilie van Lateranen in 1215: DS 804, ven. uit Lat.

De Catechismus van de Katholieke kerk. Libreria Editrice Vaticana, 1995 p 67

Ondanks het feit dat het dogma wellicht voor het eerst geformuleerd werd tussen het jaar 195 en 200 door Tertullianus (*The Oxford English dictionary, University Press, 1961 p 368*), werd de feitelijke omschrijving van de drie eenheid dogmatisch definitief vastgelegd in 1215 in het concilie van Lateranen:

Wij geloven vast en verklaren eenvoudig dat er één ware God is, eeuwig, onmetelijk groot en onveranderlijk, onbegrijpelijk, almachtig en onuitsprekelijk, Vader, Zoon en Heilige Geest: drie personen maar één wezen, één substantie, d.w.z. één enkelvoudige natuur.

Vierde Concilie van Lateranen in 1215: DS 804, vert. uit Lat.

Zie ook: De Catechismus van de Katholieke kerk. Libreria Editrice Vaticana, 1995 p 57

Omdat dit dogma relatief laat in de tijd geformuleerd werd en in wezen niet alleen los staat van de bijbel, maar ook gefundeerd is in de filosofie, werd het noodzakelijk aangaande dit dogma, nieuwe formuleringen en woorden in te voeren in de religie of theologie. Zoals reeds hierboven werd aangehaald uit de Winkler Prins, bevestigd ook de Katholieke kerk het ontstaan van het dogma deels op filosofische grond waarbij er duidelijk begrippen werden ontleend aan de filosofie.

Om het dogma van de Drieëenheid te formuleren heeft de kerk een eigen terminologie moeten ontwikkelen met behulp van begrippen uit de filosofie: “substantie”, “persoon” of “hypostase”, “relatie” enz. Hierbij heeft zij het geloof niet onderworpen aan menselijke wijsheid, maar heeft zij een nieuwe, ongekende betekenis aan deze termen gegeven, die bestemd zijn om voortaan ook een onuitsprekelijk mysterie te verwoorden, “dat alles wat wij naar menselijke maatstaf kunnen begrijpen, in oneindige mate overtreft”.

Credo voor het volk van God 2, vert. uit Lat.

Zie ook: De Catechismus van de Katholieke kerk. Libreria Editrice Vaticana, 1995 p 66

Hoe de theologie ideeën en woordgebruik ontleent aan de filosofie, wordt o.a. verduidelijkt door onderstaand uittreksel uit de Encyclopedica Britannica.

“The Holy Trinity- the basis for the doctrine of the Trinity... The question as to how to reconcile the encounter with God in this threefold figure (The Father, Jesus Christ, and the Holy Spirit) with faith in **the oneness of God, which was the Jews' and Christians' characteristic mark of distinction** over

against paganism, agitated the piety of ancient Christendom in the deepest way... Christ as the Logos, under the influence of Neoplatonic Philosophy, became the subject of a speculative theology... This question was answered through the Neoplatonic metaphysics of being... In Neoplatonic philosophy both the nous and the idea of the world are designated the hypostases (essences, or natures) of the transcendent God. Christian theology took the Neoplatonic metaphysics of substance as well as its doctrine of hypostases as the departure point for interpreting the relationship of the 'Father' to the 'Son' in terms of the Neoplatonic hypostases doctrine... The Neoplatonic concept of substance... was foreign to the New Testament itself... The dispute on the basis of the metaphysics of substance... led to concepts that have no foundation in the New Testament."

Encyclopedia Britannica, 15th edition, 1984, Vol. 4, page 485.

Verdere voorbeelden kunnen gelezen worden in de Appendix deel 1, Geschiedenis van het ontstaan van het Dogma van de Drie eenheid.

De eerste pagina van de nieuwe publicatie van de Catechismus van de Rooms Katholieke kerk steekt niet onder stoelen of banken dat zij tot doel heeft verder te bouwen aan de oecumene ingeluid door het tweede Vaticaans concilie. Zoals verder zal worden aangetoond, zijn de oecumene en het dogma van de drie eenheid sterk met elkaar verweven.

Apostolische Constitutie **« Fidei depositum »**

**bij de publikatie van de *Catechismus van de katholieke kerk*
opgesteld ter uitvoering van het tweede Vaticaans oecumenisch concilie**

“Aan mijn eerbiedwaardige Broeders
Kardinalen, Patriarchen, Aartsbisschoppen, Bisschoppen,
Priesters, Diakens en aan alle andere leden van het volk van God”

JOHANNES PAULUS, BISSCHOP
Dienaar der Dienaren Gods
tot blijvende gedachtenis

Apostolische Constitutie

De Heer heeft aan zijn kerk de zending toevertrouwd *het geloofsgoed te bewaren*, een zending die zij te allen tijde vervult. Het tweede Vaticaans oecumenisch concilie, nu al dertig jaar geleden geopend door mijn voorganger Paus Johannes XXIII z.g., had de bedoeling en het verlangen om de apostolische en pastorale zending van de kerk in het licht te stellen en alle mensen door de schittering van de waarheid van het Evangelie te brengen tot het zoeken en ontvangen van de liefde van Christus die verheven is boven alles (vgl. Ef. 3,19).

Paus Johannes XXIII had aan deze vergadering als voornaamste taak opgedragen het kostbaar christelijk geloofsgoed beter te bewaren en diepgaander uit te leggen, **opdat het toegankelijker zou worden voor de christengelovigen en voor alle mensen van goede wil. Het concilie moest daarom ook niet op de eerste plaats de dwalingen van deze tijd veroordelen, maar het had tot taak op een serene wijze de kracht en de schoonheid van de geloofsleer te tonen.**

De Catechismus van de Katholieke kerk. Libreria Editrice Vaticana , 1995 p 7

Oecumene heeft te maken met alle Christelijke kerken. Of zoals het begrip oecumene gedefinieerd kan worden, “gans de bewoonde wereld”. Het basis aspect om als individu toe te treden tot een kerk is en blijft nog steeds de doop. Hier worden oecumene en het dogma van de drie-eenheid één want een belangrijk aspect van het oecumenisch [gedachtegoed is het koppelen van het aanvaarden van dit dogma aan de Christelijke doop.](#)

Het ontstaan van het dogma van de Drieëenheid

De geopenbaarde waarheid van de heilige Drieëenheid heeft vanaf het allereerste begin ten grondslag gelegen aan het levende geloof van de kerk, vooral door het doopsel. Zij komt tot uitdrukking in de geloofsregel van het doopsel, zoals deze geformuleerd wordt in de prediking, de catechese en het gebed van de kerk. Dergelijke formuleringen vindt men al in de apostolische geschriften, zoals de in de liturgie van de eucharistie weer opgenomen begroeting laat zien: “De genade van de Heer Jezus Christus, de liefde van God en de gemeenschap van de heilige Geest zij met u allen” (2 Kor. 13,13).

De Catechismus van de Katholieke kerk. Libreria Editrice Vaticana, 1995 p 66

In een steeds groeiend besef van globalisering en confrontatie met andere religies, streven de christelijke kerken naar een nieuwe of vernieuwde eenheid. Dit heeft tot gevolg dat er op zoek gegaan wordt naar gemeenschappelijke fundamenteën. Hierbij wordt in veel gevallen de traditie vooropgesteld en niet Gods Woord. Het dogma van de drie-eenheid is door zijn ouderdom reeds lang geleden traditie geworden. Jezus werd in zijn tijd met een dergelijk gedrag geconfronteerd waarbij traditie voor de schrift werd geplaatst. Hij waarschuwde uitdrukkelijk deze fout niet te maken.

*Matteus 15:3-9 Hij antwoordde hun en zeide: Waarom overtreedt ook gij ter wille van uw overlevering zelfs het gebod Gods? Want God heeft gezegd: Eer uw vader en uw moeder, en: Wie vader of moeder vervloekt, zal de dood sterven. Maar gij zegt: Wie tot zijn vader of zijn moeder zegt: Het is offergave, al wat gij van mij hadt kunnen trekken, behoeft zijn vader of zijn moeder niet te eren. Zo hebt gij het woord Gods van kracht beroofd ter wille van uw overlevering. Huichelaars, terecht heeft Jesaja over u geprofeteerd, zeggende: Dit volk eert Mij met de lippen, maar hun hart is verre van Mij. **Tevergeefs eren zij Mij, omdat zij leringen leren, die geboden van mensen zijn.***

Al heeft de het dogma van de drie eenheid niets te maken met het gebod waar Jezus in bovenstaande tekst op doelt, ook in die tekst werd de traditie of overlevering voorgenomen op Gods woord. Een dergelijk gedrag wordt door Katholieke bronnen ook onderkend bij de protestantse kerken. Deze Katholieke bronnen stellen duidelijk dat de protestantse kerken niet consequent zijn met zichzelf doordat zij het dogma van de drie-eenheid aanvaarden.

*Onze tegenstanders beweren meermaals dat geen geloof moet gehecht worden aan geloofsbelijdenissen (dogma's) die niet uitdrukkelijk door de Bijbel bevestigd worden. (waarbij wij (n.v.d.r.: de katholieke kerk) de bijbel terzijde stellen en enkel op basis van de autoriteit van de Kerk bepalen welke stellingen waar zijn of niet.) Maar de protestantse kerken hebben ook zelf zulke leerstellingen aangenomen, waaronder deze van **de drie-eenheid, en hiervoor is ook geen enkele bijbelse autoriteit of bevestiging voorhanden.***

Graham Green; The Catholic Church's Wex Dogma: The Assumption of Mary, 1950.

Waarom heeft dit dogma, gegroeid uit overleveringen zo sterk terrein gewonnen? Wellicht omdat dit dogma doorheen de doop, een ingrediënt is van de mortel tussen de stenen van het huis dat oecumene heet.

3) Het dogma van de drie-eenheid en de eenheid van de Christelijke kerken.

In het begin van de jaren vijftig werden er een aantal oecumenische congressen gehouden waarbij besloten werd dat eenheid diende nagestreefd te worden tussen de christelijke kerken. De nood aan een gemeenschappelijk gedachtegoed drong zich op en hierbij speelde de drie-eenheids gedachte een centrale rol. Gekoppeld aan de doop, zoals ook de katholieke kerk stelt, is dit een gegeven waarbij getoetst kan worden of een kerk Christelijk is of niet. Het volgende uittreksel komt uit een verslag van een oecumenische vergadering. Hierbij is het belangrijk op te merken dat ondanks het feit dat de Katholieke kerk geen lid noch een mandaat heeft bij de Wereldraad der kerken, de Katholieke theologen een relatief grote impact hebben doorheen de hogescholen en universiteiten.

L'enquête historique nous a abondamment persuadé que notre question exigeait nécessairement la considération de trois termes : l'Eglise, les Eglises, le Conseil oecuménique des Eglises. Ces trois termes constituent ce que nous aimerions appeler le "cercle oecuménique" dont le Dieu Trinité est à la fois le centre et l'au-delà. (p 251 – introduction)

(...)

Conclusion :

On aura aisément remarqué que notre esquisse de "L'Eglise" selon la théologie catholique était résolument trinitaire. Nous pensons que c'est là un recentrage nécessaire amorcé par le Concile Vatican II. L'Eglise ne peut se penser correctement qu'à l'intérieur d'une grande vision trinitaire du dessein de Dieu: elle est dévoilement de la volonté salvifique du Père, sacrement du Seigneur ressuscité, rencontre transformante de l'Esprit. Elle vient du Père, par le Fils, dans l'unité de l'Esprit. Selon le mot bien connu d'ORIGENE, l'Eglise est "pleine de la Trinité". Cette présence et cet horizon trinitaires donnent l'Eglise ce surcroît de sens qui est la profondeur de son mystère.

BRUNO CHENU; ÉGLISE NOUVELLE - ÉGLISE ANCIENNE.

IIe partie : Reflexion Catholique. LA SIGNIFICATION ECCLÉSIOLOGIQUE DU CONSEIL OECUMENIQUE DES ÉGLISES. Beauchesne Paris 1945-1963 p 249 – 283.

Vanuit deze oecumenische vergaderingen werd er niet alleen resoluut gekozen voor een drie-eenheids gedachte maar, zoals de conclusie hierboven aangeeft, werd drie-eenheid het centrum van de theologie van de Katholieke kerk. Een kerk kan pas kerk zijn in het visioen van die eenheid. Het is frappant vast te stellen dat de drie-eenheid duidelijk een brug geopend heeft van de Katholieke kerk naar de protestantse kerken en dat dit in een stroom versnelling is geraakt juist na de tweede wereldoorlog. Kerken zoeken eenheid in de oecumene en in hun drang naar eenheid bezondigen zij zich hierbij aan latent syncretisme. Daardoor gaat men gemeenschappelijke punten over accentueren en de verschilpunten gaat men minimaliseren of uit de weg. Alles wat een leerstellige scheiding of schisma zou kunnen veroorzaken wordt niet alleen uit de weg gegaan, het wordt zelfs beschouwd als kortzichtig en zondig. Dit werd heel duidelijk verwoord in de oecumenische vergadering van 1954.

Slechts in het licht van het één zijn van de kerk in Christus kunnen wij het verschil tussen pluriformiteit en scheuring en hun verhouding tot de zonde begrijpen. Er is een pluriformiteit die niet zondig maar goed is, want zij weerspiegelt de verscheidenheid van de gaven van de Geest en de verscheidenheid van de schepping door één Schepper.

Maar wanneer pluriformiteit de duidelijke eenheid van lichaam verstoort, verandert zij van aard en wordt een zondige scheuring. Zij is zonde omdat zij de genoegzaamheid van het verzoeningswerk van Christus verduistert, in zo verre het Evangelie van de verzoening eigenlijk juist verloochend wordt in het leven van hen die het verkondigen.

*Eerste sectie van het rapport van de commissie voor geloof en kerkorde.
Tweede algemene vergadering van de Wereldraad der kerken, Evanston 1954.*

In het rapport gaat men verder door te stellen dat een Schisma van vroegere dagen niet zondig is omdat de bijbelgeleerden die toen leefden niet de kennis hadden van nu.

Maar Hij (n.v.d.r.: God) heeft ons in onze dagen ook een nieuwe kennis omtrent de zonde geschonken die de toestand van de scheuring kenmerkt die wij hebben geërfd.

Eerste sectie van het rapport van de commissie voor geloof en kerkorde.

Tweede algemene vergadering van de Wereldraad der kerken, Evanston 1954.

Uit: De bijbel en het Christendom, Deel III & IV. Unieboek Bussum Nederland, 1978 p223.

Omdat de nieuwe kennis er nu wel is, wordt een vasthouden aan geloofspunten tegen de gangbare visie in een zondig feit en moet er met alle macht gestreefd worden naar eenheid.

Zelfs wanneer wij gedaan hebben wat wij als juist hadden gezien, mogen wij toch niet vergeten dat wij schuldig en verstrikt zijn in de zonde die niet helemaal van ons eigen handelen afhangt, en dat wij ons niet van de zonde van onze schisma's kunnen distantieëren. De belijdenis dat wij één zijn in Christus, houdt de belijdenis van onze solidariteit met onze broeders in de zonde in.

*Wij vragen ons wederzijds af of wij niet zondigen als wij de alleenheerschappij van Christus over de kerk ontkennen, doordat wij aanspraak maken op de wijnberg voor onszelf, doordat wij onze 'kerk' voor onszelf hebben, doordat wij **onze theologie**, kerkorde, geschiedenis, nationaliteit enz. **als onze eigen 'kostbare schatten' beschouwen en ons daardoor steeds meer in de zonde van de scheuring verstrikken.***

***Het punt waarop wij niet in staat zijn afstand te doen van de dingen die ons scheiden, omdat wij menen dat de gehoorzaamheid aan God zelf ons ertoe dwingt standvastig te blijven, dat is het punt waarop wij bijeenkomen en om barmhartigheid en verlichting vragen.** Wat wij dus als onze 'trouw' beschouwen, moet ons samen aan de voet van het kruis brengen. Het kruis leert ons dat God daar waar de krachten van de scheuring het sterkst waren, de overwinning behaald heeft. Door datzelfde kruis is het Hem mogelijk alles ten gunste van het algemeen te laten dienen, zelfs onze scheidingen. Door het kruis van Christus te midden van onze scheuringen op te richten geloven wij dat Hij haar zonde geheel overwinnen zal en haar gebruiken wil om zijn doel, de eenheid, te bereiken.*

Eerste sectie van het rapport van de commissie voor geloof en kerkorde.

Tweede algemene vergadering van de Wereldraad der kerken, Evanston 1954.

Uit: De bijbel en het Christendom, Deel III & IV. Unieboek Bussum Nederland, 1978 p224

Een dergelijke uitspraak gaat lijnrecht in tegen zowel de profetie in Openbaring waarin precies gevraagd wordt de kerken te verlaten die Gods geschreven woord niet nemen als de grondslag van hun functioneren alsook het duidelijke woord van Jezus zelf. De nieuwe kennis staat haaks op de woorden van Jezus zelf. Vooral als we hierbij dan ook bedenken dat wanneer Jezus zijn woorden sprak, Hij in eerste instantie sprak tot de Joden en niet voor de Romeinen of de heidenen. M.a.w. de scheuring als gevolg van Zijn woorden gebeurde binnen Gods volk en niet tussen Gods volk en heidenen, Grieken of Romeinen.

Openbaring 18:4 *En ik hoorde een andere stem uit de hemel zeggen: Gaat uit van haar, mijn volk, opdat gij geen gemeenschap hebt aan haar zonden en niet ontvangt van haar plagen.*

Matteus 10:34 -37 *Meent niet, dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde; Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard. Want Ik ben gekomen om tweedracht te brengen tussen een man en zijn vader en tussen een dochter en haar moeder en tussen een schoondochter en haar schoonmoeder; en iemands huisgenoten zullen zijn vijanden zijn. Wie vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mij niet waardig; en wie zoon of dochter liefheeft boven Mij, is Mij niet waardig;*

Deze scheuring of scheiding stopte niet met Jezus. Zoals de bijbel ons op verschillende plaatsen duidelijk toont, werd ook Paulus, na zelf vervolger te zijn geweest, meermaals vervolgd door zijn eigen geloofsgenoten.

Handelingen 13:45-46 Doch toen de Joden de scharen zagen, werden zij vervuld met nijd en spraken lasterende, tegen hetgeen door Paulus gezegd werd. Maar Paulus en Barnabas zeiden vrijmoedig: Het was nodig, dat eerst tot u het woord Gods werd gesproken, doch nu gij het verstoot en u het eeuwige leven niet waardig keurt, zie, nu wenden wij ons tot de heidenen.

Het dogma van de drie-eenheid wordt dus niet alleen een criterium die toelaat te bepalen of een organisatie mag toetreden tot de wereldraad van kerken, meer nog, wanneer het dogma niet aanvaard wordt bevindt u zich in zonde.

*“ De Wereldraad is een gemeenschap van kerken die allerlei tradities vertegenwoordigen. Wel is er een basis die bepaalde grenzen trekt. Zoals we in het vorige hoofdstuk gezien hebben, bevat deze basis drie belangrijke uitspraken: een christologische (Jezus Christus als „ God en Heiland,,), **een trinitarische** („ tot eer van de ene God, Vader, Zoon en Heilige Geest,,) en één over de bijbel („ overeenkomstig de Schrift,,). De Wereldraad wil zelf deze basis ook ten volle ernstig nemen. Een kerk bijvoorbeeld, die officieel de Godheid van Christus of de werkelijkheid van de verzoening door Hem zou loochenen, kan geen lid zijn. Hetzelfde geldt van unitarische kerken, die **de Drie-eenheid ontkennen**. Elke kerk die lid wil worden moet trouwens schriftelijk verklaren dat ze instemt met de basis.*

Prof. Dr. R. Runia “De wereldraad in discussie” (1978) p 29

*“ Evangelicals hebben grote moeite met deze inclusiviteit. Ook bij hen zelf zijn nogal wat verschillen van mening (bijv. t.a.v. de doop, het duizend jarig rijk, de aard van de heiligmaking), maar tegelijk beleven ze in hun onderlinge ontmoetingen altijd een diepe geestelijke eenheid, omdat ze het allen van harte eens zijn over wat men de klassieke dogma’s zou kunnen noemen. Hun interdenominationale organisaties hebben vaak een uitgebreide basis, waarin deze dogma’s duidelijk genoemd worden. Men kan denken aan de basis van de Evangelical Alliance (opgericht in 1846 in Londen), die het voorbeeld is geweest voor de grondslag van vele andere organisaties. Hier worden nadrukkelijk o.a. de volgende punten genoemd: de goddelijke inspiratie, de onfeilbaarheid en genoegzaamheid van de Schrift, **de Drie-eenheid**; de verdorvenheid van de menselijke natuur ten gevolge van de zondeval; de incarnatie van de Zoon van God en zijn werk der verzoening.....”*

Prof. Dr. R. Runia “De wereldraad in discussie” (1978) p 33

Tot slot is het interessant op te merken dat er een duidelijk verschil is tussen de Westerse en Oosterse orthodoxie. Het dogma van de drie eenheid werd in feite gevestigd vanaf de 3de eeuw en kreeg de definitieve bewoording in de 6de eeuw. Vanaf de 4de eeuw echter kwam de Oosterse orthodoxie op tegen de formulering van het dogma. Dit Oosters Schisma heeft tot op vandaag een negatieve invloed op de oecumenische beweging. De ganse problematiek focust zich toe op de natuur van de Zoon in relatie tot de Heilige Geest. Is het “Eén God, Vader, Zoon en Geest, waarbij de Geest uit de Vader en de Zoon is, of is zowel de Zoon als de Geest uit de Vader. Dit wordt later nogmaals benaderd vanuit de bijbel.

The Council of Nicaea in 325 stated the crucial formula for that doctrine in its confession that the Son is "of the same substance [homoousios] as the Father," even though it said very little about the Holy Spirit. Over the next half century, Athanasius defended and refined the Nicene formula, and, by the end of the 4th century, under the leadership of Basil of Caesarea, Gregory of Nyssa, and Gregory of Nazianzus (the Cappadocian Fathers), the doctrine of the Trinity took substantially the form it has maintained ever since.

Encyclopedia Britannica, CD edition, 1999. Christian Doctrine; The Trinity.

By the 4th century a polarity developed between the Eastern and Western Christians in their respective understandings of the Trinity. In the West God was understood primarily in terms of one essence (the Trinity of Persons being conceived as an irrational truth found in revelation); in the East the tri-personality of God was understood as the primary fact of Christian experience. (...) The Byzantine theologians opposed the addition, first on the ground that the Western Church had no right to change

*the text of an ecumenical creed unilaterally and, second, because the Filioque clause implied the reduction of the divine persons to mere relations ("the Father and the Son are two in relation to each other, but one in relation to the Spirit"). **For the Greeks the Father alone is the origin of both the Son and the Spirit.** Patriarch Photius (9th century) was the first Orthodox theologian to explicitly spell out the Greek opposition to the Filioque concept, but the debate continued throughout the Middle Ages.*

Encyclopedia Britannica, CD edition, 1999. The Holy Trinity; Eastern Orthodoxy.

4) Conclusies.

Aan de hand van vorige punten kunnen we volgende conclusies stellen:

- 1) Het dogma van de drie eenheid is duidelijk een Katholiek dogma.**
- 2) Het werd niet geformuleerd ten tijde van de apostelen die met Christus wandelen**
- 3) De bijbel geeft geen enkele indicatie dat God volgens een dergelijke structuur zou bestaan of functioneren zoals deze verwoord is in het dogma.**
- 4) De woorden, formulering en uitleg van het dogma vinden hun oorsprong in de filosofie.**
- 5) Het dogma speelt een cruciale rol in de oecumene. Het als kerkgemeenschap afwijzen van dit dogma heeft tot gevolg dat deze kerk niet erkend wordt als Christelijke kerk, door de Wereldraad van Kerken noch door de Katholieke kerk**
- 6) Het niet erkend worden als Christelijke kerk door bovengenoemde organisaties heeft tot gevolg dat wanneer een kerk de leer van Christus verspreidt of zich Christelijk noemt zonder het aanvaarden van het dogma van de drie eenheid, dan wordt deze kerk als zodanig als zondig beschouwd omdat dit leidt tot scheiding of schisma.**

Opmerking:

Jozua 1:7 Alleen, wees zeer sterk en moedig en handel nauwgezet overeenkomstig de gehele wet die mijn knecht Mozes u geboden heeft; wijk daarvan niet af naar rechts noch naar links, opdat gij voorspoedig zijt, overal waar gij gaat.

Het is zeer gemakkelijk van het ene extreem in het andere te vallen. Het dogma van de drie eenheid is duidelijk niet bijbels en dient afgewezen te worden wanneer u uw geloof op de bijbel fundeert. Het is echter niet zo dat wanneer dit dogma afgewezen wordt dat ook daarmee de Goddelijkheid van Christus of de Persoonlijkheid van de Heilige Geest wordt afgewezen.

Niets is minder waar. Men moet dus opletten dat men niet van het ene extreem in het andere verzeild geraakt. Hoe deze gegevens in relatie staan met elkaar, wordt in het hiernavolgende punt duidelijk vanuit de schrift bestudeerd. Hierbij wordt er aangetoond waarom de leer of het dogma van de drie eenheid niet Bijbels is alsook wat de gevolgen zijn wanneer een bijbels fundament onderuit wordt gehaald.

5) Drie eenheid wordt door de bijbel ontkracht.

Het ligt niet in de sloop van deze studie om aan te tonen dat Jezus Christus in de ware zin van het woord en betekenis God is. Zoals wij allen van natuur mens zijn, is **Jezus Christus van natuur God.** Bijgevolg is Jezus geen Schepsel maar Schepper. Hij is ook volledig één met God de Vader en de Heilige Geest. Jezus Christus is dus in de volle zin van het woord God en leeft in absolute eenheid met de Vader en de Geest. Nochtans zijn er enkele duidelijke verschillen die maken dat er een onderscheid is tussen Jezus, de Zoon van God en God zelf die: “de Vader” is. Er is een duidelijk verschil in autoriteit en in verantwoordelijkheid, m.a.w. **er is niet één God Vader, Zoon en Heilige Geest (= dogma van de drie eenheid), maar er is dus wel één God de Vader, één Here Jezus Christus en één Heilige Geest, één van streven en één van handelen.** Dat wat de bijbel leert is voldoende sterk om aan te tonen dat het dogma van de drie eenheid de bijbelse toets niet kan doorstaan.

Jezus is in de volle zin van het woord God!

God de Vader komt 19 keer voor in de bijbel, de omschrijving: “God de Zoon” noch “God de Geest” komt voor in de bijbel. Het is frappant vast te stellen dat Theologen soms grijpen naar apocriefe geschriften om aan te tonen dat de uitdrukking “God de Zoon” bestaat. Dit is echter een gevaarlijke handelswijze omdat op deze manier veel onbijbelse waarheden kunnen bewezen worden. Is de Zoon van God dan geen God? Toch wel, daar laat de bijbel geen twijfel over bestaan. Nochtans is de Zoon duidelijk anders dan de Vader, niet in Zijn Goddelijkheid, maar wel in Zijn verantwoordelijkheid. God heeft ons een beeld gegeven om te begrijpen hoe de Godheid functioneert: de mens.

***Genesis 1:26-27** En God zeide: Laat Ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis, opdat zij heersen over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over het vee en over de gehele aarde en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt. En God schiep de mens naar zijn beeld; naar Gods beeld schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen.*

***Genesis 9:6** Wie des mensen bloed vergiet, diens bloed zal door de mens vergoten worden, want naar het beeld Gods heeft Hij de mens gemaakt.*

De bijbel leert dat Adam de mens is

***Gen. 22:21-24** Toen deed de Here God een diepe slaap op de mens vallen; en terwijl deze sliep, nam Hij een van zijn ribben en sloot haar plaats toe met vlees. En de Here God bouwde de rib, die Hij uit de mens genomen had, tot een vrouw, en Hij bracht haar tot de mens. Toen zeide de mens: Dit is nu eindelijk been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees; deze zal ‘mannin’ heten, omdat zij uit de man genomen is. Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en zij zullen tot één vlees zijn.*

De vrouw werd tot de mens gebracht opdat de mens harmonieus in gemeenschap met zijn vrouw zou leven. Ze zouden één worden. (één in het hebreuws is: échaad). Op geen enkele manier is de vrouw minder mens dan de man noch zijn de kinderen minder mens dan de ouders. Dit kan op overtuigende wijze aangetoond worden door de wetenschap. Gezonde ouders en gezonde kinderen zijn biologisch gezien evenveel mens. Toch is er een duidelijk verschil in autoriteit en verantwoordelijkheid. Hoe ver de tijd ook gaat wat er ook gebeurt, niets verandert het feit dat een kind uit de schoot van zijn moeder is gekomen noch dat dit verwekt is geweest door zijn vader. Deze relatie ligt vast voor eeuwig. Toch was het Gods

bedoeling dat de mens één (échaad) zou zijn en verder leven verwekken die op hun beurt ook één zouden worden met andere mensen.

Het woord échaad wordt gebruikt op verschillende manieren in de schrift. Het kan één van meerdere betekenissen. Zo werd Eva uit échaad (één) rib van Adam gevormd. (Gen 2:21) Een offer nam plaats op échaad (één) berg (in de bergketen). (Gen. 22:2) Een druif is échaad in de tros. (Num. 13:23) Een andere betekenis is eerste. Zo was er een échaad (eerste) dag in de schepping. (Gen. 1:5) Dit betekent dat wanneer Deut. 6:4 gelezen wordt: “Hoor, Israël: de Here is onze God; de Here is één (échaad)!” dit zeker niet betekent dat er slechts één God is. Ofwel betekent dit dat er één God is onder meerdere Goden, ofwel betekent dit dat er een eerste God is, waarna er nog volgen in eenheid. Zodoende als er een eerste God is, dan moet er zeker nog een tweede God zijn, net zoals na de eerste scheppingsdag nog een tweede dag kwam. Let op! Echaad heeft geen relatie tot tijd. Dit betekent dat wanneer er een eerste God is, de tweede een “latere” God zou zijn. Die conclusie kan en mag niet gemaakt worden.

Is er een verschil in autoriteit tussen de Vader en de Zoon?

De bijbel toont aan dat er een duidelijk verschil in autoriteit is tussen man en vrouw, zelfs voor de zonde, en dat de mens een beeld is van God. Zodoende komen we bij de vraag, wat leert de bijbel ons aangaande de Godheid, is er een verschil in autoriteit tussen de Vader en de Zoon?

Joh. 14: 28 Gij hebt gehoord, dat Ik tot u gezegd heb; Ik ga heen en kom tot u. Indien gij Mij liefhadt, zoudt gij u verblijd hebben, omdat Ik tot de Vader ga, **want de Vader is meer dan Ik.**

Mark. 13:31,32 De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijn woorden zullen niet voorbijgaan. Maar van die dag of van die ure weet niemand, ook de engelen in de hemel niet, ook de Zoon niet, **alleen de Vader.**

Johannes 3:16 Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe.

Joh. 5:25-36 Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, de ure komt en is nu, dat de doden naar de stem van de Zoon van God zullen horen, en die haar horen, zullen leven. **Want gelijk de Vader leven heeft in Zichzelf, heeft Hij ook de Zoon gegeven leven te hebben in Zichzelf.** En Hij heeft Hem macht gegeven om gericht te houden, omdat Hij de Zoon des mensen is. Verwondert u hierover niet, want de ure komt, dat allen, die in de graven zijn, naar zijn stem zullen horen, en zij zullen uitgaan, wie het goede gedaan hebben, tot de opstanding ten leven, wie het kwade bedreven hebben, tot de opstanding ten oordeel. **Ik kan van Mijzelf niets doen; gelijk Ik hoor, oordeel Ik, en mijn oordeel is rechtvaardig, want Ik zoek niet mijn wil, doch de wil van Hem, die Mij gezonden heeft.** Indien Ik getuig van Mijzelf, is mijn getuigenis niet waar; een ander is het, die van Mij getuigt, en Ik weet, dat het getuigenis, dat Hij van Mij aflegt, waar is. Gij hebt tot Johannes gezonden en hij heeft van de waarheid getuigd; maar Ik behoef het getuigenis van een mens niet, doch Ik zeg dit, opdat gij behouden wordt. Hij was de brandende en schijnende lamp en gij hebt u een tijdlang in zijn licht willen verheugen. Maar Ik heb een getuigenis, gewichtiger dan dat van Johannes; **want de werken, die Mij de Vader gegeven heeft om te volbrengen, juist die werken, die Ik doe, getuigen van Mij, dat de Vader Mij gezonden heeft.**

In deze verzen stelt Jezus zelf heel duidelijk dat de Vader niet alleen meer is dan Hem, maar dat Hij ook meer weet. Nochtans kan gezegd worden dat dit slechts geldig was toen Jezus mens was, voordat Hij opvaarde tot de hemel. Volgende teksten tonen echter meer dan overtuigend aan dat het Hiërarchisch verschil na de Hemelvaart is blijven bestaan. Jezus zit niet op de troon van God, maar aan Zijn rechterhand.

II Petr. 3: 21,22 Als tegenbeeld daarvan redt u thans de doop, die niet is een afleggen van lichamelijke onreinheid, maar een bede van een goed geweten tot God, door de opstanding van **Jezus Christus, die aan de rechterhand Gods is**, naar de hemel gegaan, terwijl engelen en machten en krachten Hem onderworpen zijn.

Omdat Jezus aan de rechterhand Gods zit en niet op de troon, is God de Vader die wel op de troon zit, dan ook de God van Jezus. Deze bijbelse uitdrukking over de relatie tussen God de Vader en Jezus, maakt een definitie zoals deze in het dogma der drie eenheid wordt gegeven onmogelijk.

Efeze 1:17 opdat **de God van onze Here Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid**, u geve de Geest van wijsheid en van openbaring om Hem recht te kennen:

Romeinen 15:6 opdat gij eendrachtig uit een mond **de God en Vader van onze Here Jezus Christus** moogt verheerlijken

Openb. 1:4-6 Johannes aan de zeven gemeenten in Asia: genade zij u en vrede van Hem, die is en die was en die komt, en van de zeven geesten, die voor zijn troon zijn, en van Jezus Christus, de getrouwe getuige, de eerstgeborene der doden en de overste van de koningen der aarde. Hem, die ons liefheeft en ons uit onze zonden verlost heeft door zijn bloed en **Hij heeft ons tot een koninkrijk, tot priesters voor zijn God en Vader** gemaakt, Hem zij de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheden! Amen.

God de Vader is de onderhouder van alles, uitgewerkt door de Zoon.

I Corinthe 8:6 voor ons nochtans is er maar **een God, de Vader, uit wie alle dingen** zijn en tot wie wij zijn, **en een Here, Jezus Christus, door wie alle dingen zijn**, en wij door Hem.

Het verschil in autoriteit en het feit dat God de Vader op de troon zit komt ook tot uiting in de manier waarop de dood overwonnen wordt. Jezus heeft de dood overwonnen en zal in de toekomst alle machten onderwerpen. Op het einde, in de toekomst, zal ook Hij zich onderwerpen en het koningschap aan Hij de op de troon zit, namelijk de Vader, teruggeven. Dit is dus duidelijk in overeenstemming met de vorige bijbelcitataten waarin de Vader van alles de oorsprong is alsook dat het de Vader is die op de troon zal zitten en niet de Zoon. Toch zijn zij beide één (échaad).

God de Vader is niet onderworpen aan de Zoon, maar de Zoon is wel onderworpen aan de Vader. Deze waarheid is niet mysterieus zoals het dogma, maar duidelijk geopenbaard aan de mens in zijn mens zijn. Zo is een zoon onderworpen aan zijn vader. Is een zoon minder mens dan zijn vader? Neen, beide zijn evenveel mens, maar er is een duidelijk verschil in autoriteit. Al zijn beide gered en gaan beide het nieuwe Jeruzalem binnen, de vader blijft de vader en de zoon blijft de zoon. Wat er ook gebeurt, de zoon kan niets veranderen aan feit dat hij verwekt werd door zijn vader. Zijn vader is dus meer, maar beide zijn echter evenveel en evenwaardig mens.

I Kor. 15:22-28 Want evenals in Adam allen sterven, zo zullen ook in Christus allen levend gemaakt worden. Maar ieder in zijn eigen rangorde: Christus als eersteling, vervolgens die van Christus zijn bij zijn komst; daarna het einde, **wanneer Hij het koningschap aan God de Vader overdraagt**, wanneer Hij alle heerschappij, alle macht en kracht onttroond zal hebben. Want Hij moet als koning heersen, totdat Hij al zijn vijanden onder zijn voeten gelegd heeft. De laatste vijand, die ontroond wordt, is de dood, want alles heeft Hij aan zijn voeten onderworpen. **Maar wanneer Hij zegt, dat alles onderworpen is, is blijkbaar Hij uitgezonderd, die Hem alles onderworpen heeft. Wanneer alles Hem onderworpen is, zal ook de Zoon zelf Zich aan Hem onderwerpen, die Hem alles onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen.**

Galaten 1:1 *Paulus, een apostel, niet vanwege mensen, noch door een mens, maar door Jezus Christus, en God, de Vader, die Hem opgewekt heeft uit de doden,*

Efeze 5:20 *dankt te allen tijde in de naam van onze Here Jezus Christus God, de Vader, voor alles,*

Filippenzen 2:11 *en alle tong zou belijden: Jezus Christus is Here, **tot eer van God, de Vader!***

God is de Vader van Jezus Christus, ja Hij is zelfs de God van Christus, en, Jezus is onze Here en God.

Kolossensen 1:3 ***Wij danken God, de Vader van onze Here Jezus Christus,** te allen tijde bij ons bidden voor u,*

2 Johannes 1:3 *genade, barmhartigheid en vrede zal met ons zijn van God, de Vader, en van Jezus Christus, de Zoon des Vaders, in waarheid en liefde.*

God openbaart ook aan Jezus Christus. Ook dit is in overeenstemming met wat Mark. 13:31 leert.

Openb. 1:1 *Openbaring van Jezus Christus, **welke God Hem gegeven heeft** om zijn dienstknechten te tonen hetgeen weldra moet geschieden, en welke Hij door de zending van zijn engel aan zijn dienstknecht Johannes heeft te kennen gegeven.*

Wat kunnen we nu besluiten? Wanneer we bovenstaande gegevens op een rij zetten, leidt dit tot volgende conclusies. Wellicht zullen deze niet door iedereen aanvaard worden, maar dat is ieders recht. Discussie is mogelijk, maar dan moet je duidelijk stellen waarop ij de argumenten bouwt. Traditie kan een goed argument zijn, maar dan mag men niet proberen om traditie gelijk te stellen aan de bijbel.

Mattheus 15:6 *Zo hebt gij het woord Gods van kracht beroofd ter wille van uw overlevering. (nvdr traditie)*

6) Bijbelse Conclusies aangaande de relatie Vader Zoon:

- 1) De Vader is meer dan de Zoon** (Joh. 14:28)
- 2) De Vader weet meer dan de Zoon** (Mark 13: 31,32 – Op. 1:1)
- 3) De Vader zit op de troon, de Zoon zit aan de rechterhand** (II Petr. 3:21,22)
- 4) De Vader heeft het Koningschap, de Zoon onderwerpt zich aan de Vader** (I Kor. 15:22-28)
- 5) De Vader heeft leven in zichzelf en heeft het gegeven aan de Zoon het in zichzelf te hebben** (Joh. 5: 25- 36)
- 6) Alle dingen zijn uit de Vader, door de Zoon** (I Cor. 8:6)
- 7) De Vader heeft de Zoon aan de wereld gegeven** (Joh. 3:16)
- 8) De Vader is de God van Christus** (Ef. 1: 17 – Rom. 15: 16 - Op. 1: 4-6)

Eindconclusie

**Er is dus niet één God, Vader, Zoon en Heilige Geest.
Er is God de Vader, onze Here Jezus Christus en de Heilige Geest**

Het Dogma van de drie eenheid kan niet op de bijbel gefundeerd worden.

Johan Vanbrabant, Februari 2002

Uw opmerkingen en of kanttekeningen kunnen via E-mail gestuurd worden naar:

Email 1: vzwbgc@yahoo.co.uk

Email 2: vzw_bgc@yahoo.com

Meer info vindt u ook op onze website: <http://www.bijbelgetrouwechristenen.be>

7) Appendix: Interessante citaten bij het Dogma van de Drie eenheid

Vanuit historisch perspectief, wordt de verwoording van het dogma gezien als zuiver filosofisch. Sommige wijsgeren vonden deze filosofie dermate nieuw dat ze deze de “ware filosofie” noemden als een versmelting van het Christendom met de oude Griekse filosofische tradities. De reden van deze versmelting zou volgens sommige schrijvers moeten gezocht worden in de nood om het Christelijke of Joodse traditionele monotheïsme te verzoenen met het Griekse polytheïstisch denken.

*"It is a well confirmed historical fact that beginning in about 130 A.D. many of the Church Fathers- the Apologists- were converts from paganism and trained pagan philosophers. These included Justin Martyr (ca. 100-165), Tatian (ca. 200) and Theophilus of Antioch (ca. 160-200). Indeed their knowledge of the Old Testament came through their readings of the philosopher Philo. Tertullian explicitly employed written works of pagan philosophers in support of his Christian philosophy (De Test. Animae I). Such fathers as Justin Martyr (Apol. I, 4, 5, 7, 20) and Athenagoras (ca. 177) (Supplic. 5, 6), in order to defend Christianity, **stated that they were following some of the practices advocated by the best of the pagan philosophers. Clement of Alexandria (ca. 150-215) actually undertook to create a new Christian philosophy he termed the 'true philosophy' (Strom. II, 11).**"*

Robert A. Hermann, "Oneness, The Trinity, And Logic", pg 18.

*"The Cappodicians, theologians who reconciled the faith of Athanasius with the current philosophy, and apprehended it abstractly, did not retain his teaching pure and simple... **They boldly characterized the plurality of hypostases, e.g., as a phase of truth preserved in Greek polytheism**"*

Adolf von Harnack, "History of Dogma", pg 142-143.

*"**It is a solution by harmonization**, an attempt to combine, as Gregory of Nyssa characterizes it, the monotheism of the Jews and the polytheism of the Greeks. **the method of harmonization used by them was to thin down the Jewish monotheism as a concession to Greek polytheism.**"*

Wolfson, Harry A. "The Philosophy of the Church Fathers", pg 578-579

Ondanks het feit dat dit een nieuw gegeven was binnen het Christendom, namelijk Griekse filosofie combineren met het Joodse erfgoed, toch zijn meerdere schrijvers ervan overtuigd dat het Dogma van de drie eenheid op zichzelf niet nieuw was. Dit is zelfs logisch indien men ervan uitgaat dat men een koppeling nastreefde tussen monotheïsme en polytheïsme. Zo gaat Milne terug tot het oude Egypte, en gaat Hislop zelfs terug tot het oude Babylon en de Veda's binnen het Hindoeïsme.

*"The Trinity doctrine... traces it's history to a rebellious extremist named Tertullian... And it is not improbable that the development of the doctrine of the Trinity, which formed no part of the original Jewish Christianity, may be traced to Egyptian influence; **as the whole of the older Egyptian theology was permeated with the idea of triple divinity**, as seen by both in the triads of gods which the various cities worshipped, and in the threefold names, representing three differing aspects of the same personality, under which each god might be addressed."*

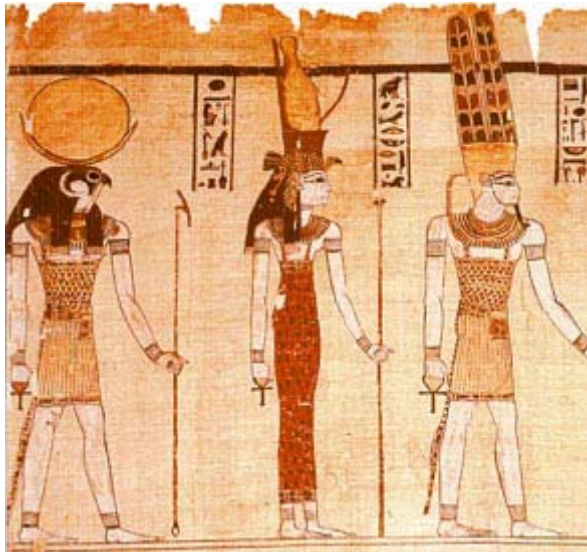
Joseph Crafton Milne, "A History of Egypt, pg 155. Vol. 5.

*"The ancient Babylonians, just as the modern Romans, recognized in words the unity of the Godhead; and, while worshipping innumerable minor deities... they distinctly acknowledged that there was One infinite and Almighty Creator, supreme over all... **in the unity of that one only god of the Babylonians, there were three persons**, and to symbolize that doctrine of the Trinity, they employed... the equilateral triangle... just as is well known the Roman Church does at this day... the recognition of a trinity was universal in all the ancient nations of the world... The triune emblem of the*

supreme Assyrian divinity shows clearly... though blasphemously, the unity of Father, Seed, or Son, and the Holy Ghost..."

A. Hislop. The Two Babylons, chapter 2,

"The indebtedness of Christian theological theory to ancient Egyptian dogma is nowhere more striking than in the doctrine of the Trinity. The very same terms used of it by Christian theologians meet us again in the inscriptions and papyri of Egypt."

Prof. Sayce Gifford Lectures and Hibbert Lectures

De Katholieke kerk zelf stelt dat een "zo mysterieus dogma" enkel en allen kan komen van directe Goddelijke openbaring . Dit veroorzaakt opnieuw de nodige problemen met protestanten.

***It is manifest that a dogma so mysterious presupposes a Divine revelation.** When the fact of revelation, understood in its full sense as the speech of God to man, is no longer admitted, the rejection of the doctrine follows as a necessary consequence. For this reason it has no place in the Liberal Protestantism of today. **The writers of this school contend that the doctrine of the Trinity, as professed by the Church, is not contained in the New Testament,** but that it was first formulated in the second century and received final approbation in the fourth, as the result of the Arian and Macedonian controversies.*

*The Catholic Encyclopedia, Volume V Copyright © 1909
by Robert Appleton Company
Online Edition Copyright © 1999 by Kevin Knight
Nihil Obstat, May 1, 1909. Remy Lafort,
Censor Imprimatur. +John M. Farley, Archbishop of New York*

Het hiernavolgende citaat stelt dat een deel van de verspreiding van het Dogma van de Drie-eenheid ook deels zijn wortels vindt in antisemitisme. Anti semitisme werd op zijn beurt gedragen door macht en politiek. Daar dit dogma niet in het OT testament voorkomt, was een goede parameter om scheiding te maken tussen Joden en christenen in de late Middeleeuwen.

*Considering the unanimity of antisemitic manifestations, it can hardly be admitted, as had too willingly been done, that they were merely due to a religious war, and one must not view the strife against the Jews **as a struggle of polytheism against monotheism, or that of the Trinity against Jehovah.** The polytheistic, as well as the Christian nations combated not the doctrine of one sole God, but the Jew.
(...)*

*ANTISEMITISM: ITS HISTORY AND CAUSES by Bernard LAZARE
Translated from the French (Internet publication)
Paris , 25 April 1894, Chapter I General Causes of Anti-Semitism, p8-9.*

*Their privileges were curtailed. It was decreed that the moneys which were sent by[46] the Israelites to Palestine should be paid into the imperial treasury;45 they were debarred from holding public office;46 they were assessed with hard and oppressive curial taxes;47 they were practically deprived of their special tribunals.48 The vexations were not confined to that; the Jews were harassed even in the observance of their religion; the law undertook to regulate the manner of observing the Sabbath;49 they were ordered not to celebrate their Passover before Easter, and Justinian went as far as to prohibit them from reciting the daily prayer, the Schema, **which proclaimed one God, as against the Trinity.***

But praiseworthy as it was to combat the Jews, it was still more meritorious to convince them, and most of the polemist monks did not forget that the conversion of Judah was one of the aims of the church. While the councils took steps to convert the Jews, the writers, on their part, endeavored to be convincing, several of them, the more practical, went so far as to seek ground for reconciliation. So, e.g., by making certain concessions he was even ready to accept circumcision. **Nicholas de Lyra wanted to unite all religions into one, with the Trinity as its principal dogma.** The ancient "obstinatio Judaeorum" which maintained divine unity resisted these attempts, and the overtures of the Christians were generally received with disfavour. However, conversions were not infrequent, and I mean not only those brought about by violence, but also those obtained by persuasion. These converted Jews played a very great role in the anti-Jewish literature as well as in the history of the persecutions. Toward their coreligionists they proved themselves the most cruel, unjust and treacherous of adversaries. This is generally characteristic of converts, and the Arabs converted to Christianity or Christians turned to Islam witness that this rule allows of very few exceptions.

ANTISEMITISM: ITS HISTORY AND CAUSES by Bernard LAZARE

Translated from the French (Internet publication)

Paris , 25 April 1894, Chapter Seven: ANTI-JUDAIC LITERATURE AND THE PREJUDICES

<http://www.fordham.edu/halsall/jewish/lazare-anti.html>